

Bölüm 13

DENİZ TAŞIMACILIĞI VE DENİZCİLİK POLİTİKALARI

Mehmet Ragıp Görgün¹

GİRİŞ

Uluslararası ticaretin yaklaşık %84'ü deniz yoluyla yapılmaktadır. Okyanus kaynaklı deniz ticareti, 1968 ve 2008 yılları arasında üç katından fazla artmıştır. Küreselleşen dünya ekonomisi ve tek pazar sisteminin etkili bir biçimde çalışabilmesinde lojistik çok önemli bir araçtır. Uluslararası piyasalarda rekabet avantajının elde edilmesi ve buna bağlı olarak pazar payının artırılmasında iyi organize olmuş bir lojistik sektörü oldukça etkilidir. Bugün ulaştırma modları içinde denizyolu taşımacılığı her zamankinden daha büyük öneme sahiptir. Küresel piyasalarda hakim oyuncular ölçek ekonomilerini kullanan ve bu şekilde maliyet avantajı elde eden işletmeler olacaktır. Bu nedenle gemi boyutları ve kapasiteleri sürekli artmaktadır. Dökme yük gemilerinin kapasitelerinde başlayan bu eğilim daha sonra konteyner gemilerinde de görülmeye başlanmıştır. Gemi müteahhitlelerinin ölçek ekonomilerinden yararlanmak ve maliyet avantajı elde edebilmek için müşterilerinin talepleri doğrultusunda büyük gemiler inşa ederken, bu gemilerin yanaşabilecekleri yeni ve büyük limanların yapımı da hız kazanmıştır. Avrupa'da ise denizyolu taşımacılığının yanında iç su yolu taşımacılığı da oldukça önemli bir taşımacılık modudur. Avrupa ulaştırma politikasının temel amacı, son yıllarda artan demiryolu taşımacılığının payının azaltılması buna karşılık daha çevreci ve ekonomik olan demiryolu, iç su yolu taşımacılığı ve deniz taşımacılığının payının artırılması olmuştur.

Bu bölümün amacı deniz taşımacılığında faaliyet gösteren işletmeleri, araçları, gemi kiralama yöntemlerini ve kullanılan gemileri tanıtmak, deniz taşımacılığı konusunda Avrupa Birliği Komisyonu'nun stratejik gözden geçirme çalışmasının sonuçlarını ve hedeflerini açıklamaktır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, r.mehmetgorgun@hotmail.com

- AB'nin denizcilik ve diğer denizcilik endüstrileri için istikrarlı ve öngörülebilir küresel rekabet koşullarına ulaşması ve sürdürmesi kilit öneme sahiptir. Avrupa'daki kaliteli taşımacılık ve kaliteli operatörleri için bir çerçeve oluşturan Lizbon Büyüme ve İş Stratejisi Avrupa deniz taşımacılığı sektörünün ekonomik yavaşlama karşısında dayanıklılığını arttıracaktır.
- Deniz taşımacılığında, tonaj vergilendirmesi, gelir vergilendirmesi ve devlet yardımı için net ve rekabetçi bir AB çerçevesi korunmalı ve uygun olduğunda iyileştirilmelidir. Daha çevreci nakliye çabaları, teknolojik yenilikleri, denizcilik kariyerlerini ve mesleki becerileri destekleyen çalışmalar desteklenmelidir.
- Adil uluslararası deniz ticaret koşullarının desteklenmesi ve piyasalara erişimin desteklenmesi için güçlü eylemler hayati öneme sahiptir. Denizcilik hizmetlerinde ticaretin serbestleşmesi her seviyede devam etmelidir. Dünya Ticaret Örgütü'nde (DTÖ) müzakere yaparken, Avrupa Komisyonu ayrıca kilit ticaret ve denizcilik ortaklarıyla diyalog ve ikili anlaşmaları da yoğunlaştırmalıdır.
- Genel olarak, uluslararası düzeyde kabul görmüş kuralları küresel düzeyde gözlemleyerek, deniz taşımacılığı alanında diğer ülkelerle birlikte çalışarak, kaliteli nakliye çabalarına bağlılığın bir parçası olmalıdır.
- Anti-tröst yasası ile ilgili olarak Komisyon, Avrupa'dan ve Avrupa'dan deniz taşımacılığı hizmetlerinin sağlanması için geçerli olan rekabet kurallarını gözden geçirmiştir. Komisyon piyasa koşullarını izlemeye ve ekonomik etkilerini incelemeye devam edecek yeni anti-tröst yaklaşımı ile ilgili olarak gerekli önlemleri alacaktır. Dahası, Komisyon küresel olarak önemli rekabet kurallarının uyumlaştırılmasının teşvik edilmesine öncülük edecektir.
- Küreselleşme, ulusların bayrak, liman ve kıyı devletleri olarak hak ve sorumluluklarını düzenleyen uluslararası çerçevenin hassas dengesi üzerinde gerginlik yaratmıştır. Birleşmiş Milletler deniz Hukuku Sözleşmesinde belirtilen "orjinal bağlantı" ilkesi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini desteklemek için uluslararası çabalarda anahtar bir araç olmalıdır (Commission of the European Communities 2009; 3).

KAYNAKLAR

1. Antoniadou, Nikki, Charter Parties: An outdated form of contract?, Thesis, Piraeus, 2016.
2. Ayan Murat, Tan Baykal, Uluslararası Denizcilik Örgütü ve Çevre: Türkiye'nin Örgüt İçindeki Durumu, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl/Year: 2010, Cilt/Volume: 7, Sayı/Issue: 13.
3. Aydın, Sevgican, Sefer Çarter Partilerinde Bekleme Sürelerinin TTK ve Tasarıda Düzenlenişi, -<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-aydin.pdf>, Erişim Tarihi:11.02.2019.

4. Başar, Ercan, Sercan Erol, Hatice Yılmaz, Karedeniz Limanlarında Ro-Ro Taşımacılığı ve Gelişimi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (OÜSBAD), Temmuz 2015, Sayı:12.
5. Çancı, Metin, Murat Erdal, Uluslararası Taşımacılık Yönetimi, Minka Matbaa, Mart 2013, 4.Baskı.
6. Cerit, Güldem, Ali Deveci, Soner Esmer, Denizcilik işletmeleri Yönetimi, Beta Yayınevi, 2. Baskı, Ekim 2016.
7. Chandra, Saurabh, Marielle Christiansen, KjetilFagerholt, Combined Fleet Deployment and Inventory Management in roll-on/roll-off Shipping, Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, Volume 92, August 2016.
8. Commission of the European Communities, Strategic goals and recommendations for the EU's maritime transport policy until 2018, Brussels, 21.1.2009.
9. Duman Ruhi Emin Eminoğlu, Gemi Acenteliği Eğitimi, İMEAK Deniz Ticaret Odası Yayınları/ No:92, Pirintaş Basım A.ř., Revize Edilmiş 2. Baskı, Nisan 2014.
10. <http://www.drybulkctf.com>, Dry Bulk Market: A Primer, <http://www.drybulkctf.com/assets/ETFMG-Dry-Bulk-Primer.pdf>, Erişim Tarihi:18.02.2019.
11. Erdal,Murat , Konteyner, Deniz ve Liman İşletmeciliği, Beta Yayınevi, 2. Baskı, Mart 2017, İstanbul.
12. Hülağü, Seyfettin Engin, Ro-Ro Taşımacılığı ve Türkiye'deki Uygulamalar, Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2007.
13. Isbester, Jack, Bulk Carrier Practice, the Nautical Institute, 1993.
14. <http://maritime-connector.com/wiki/panamax/>, Panamax and New Panamax, Erişim Tarihi:18.02.2019.
15. https://transportgeography.org/?page_id=2232, Evolution of Containerships, Erişim Tarihi:19.02.2019.
16. Özer,Timur, Gemilerin Zaman Esasına Göre Kiralanması: Türk Donatanların Gemi Kiralama Konusundaki Eğilimi, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
17. PingSong Dong , Dong Li, PaulDrake, Multi-Objective Optimization for a Liner Shipping Service from Different Perspectives, Transportation Research Procedia, Volume 25, 2017.
18. Rodrigue , Jean-Paul, Michael Browne, “ 1 Chapter 10 International Maritime Freight Transport and Logistics”, Transport Geographies: an Introduction, Blackwell Publishing ,2007.
19. Salih Önder,Gemi Kira Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği Yayınları:320, Ankara 2016.
20. Schoyen Halvor , Umar Burki, Sunu Kurian, Ship-Owners' Stance to Environmental and Safety Conditions in Ship Recycling. A case study among Norwegian shipping managers, Case Studies on Transport Policy, Volume 5, Issue 3, September 2017.
21. Soydan, Aykut Gemi Tipi, Bölge ve Yük Türüne Göre Kullanılan Charter Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerdeki Klotların Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2007.
22. Tsioumas Vangelis, Quantitative analysis of the dry bulk freight market, including forecasting and decision making, Department of Maritime Studies University of Piraeus, Ph.D. Thesis.